

E. du Perron Genootschap

EdPG-secr. C. van Schendel, Keizersgracht 802-III, 1017 ED Amsterdam
Telefoon: 020 622 43 22 Email: info@edpg.nl Website: www.edpg.nl

Nieuwsbrief februari 2005 – Jaargang 12, nummer 1

Presentatie Du Perron biografie

Op woensdagavond **2 maart** is het eindelijk zo ver. Dan zal de langverwachte biografie van Kees Snoek *E. du Perron. Het leven van een smalle mens* gepresenteerd worden in De Balie te Amsterdam. Sprekers zijn Manu van der Aa, Elsbeth Etty, Cees Fasseur, Max Nord en Alain du Perron en Kees Snoek. Zie de folder van SLAA hierbij.

De Balie ligt aan het Kleine-Gartmanplantsoen 10, vlakbij het Leidseplein. Tel. 020-553 51 00. Aanvang: 20.00 uur. Voor EDPG-leden zal deze bijeenkomst **gratis** toegankelijk zijn. Zie bijgaande uitnodigingsbrief die bij De Balie dient te worden ingeleverd. NB. Om verzekerd te zijn van een plaats is telefonisch reserveren vooraf zeer aan te bevelen: tel. 020-553 51 00. Het gratis toegangsbewijs geldt alleen voor onze leden, partners dienen zelf kaarten te bestellen.

Het streven is op 2 maart ook *Cahiers nr 21* aan de leden te presenteren, terwijl daarnaast een bibliofiel boekje van Frank Okker over Walraven en Du Perron verkrijgbaar zal zijn (zie *Recente publicaties*).

Voorjaarsbijeenkomst

Op zaterdagmiddag **23 april** zal in Het Indisch Huis, Javastraat 2b, Den Haag de voorjaarsbijeenkomst gehouden worden, eveneens over de biografie van E. du Perron. Meer informatie over programma, tijd etc. volgt in de komende nieuwsbrief.

Mededelingen

- In deze envelop treft u een brief aan met het verzoek uw **contributie voor 2005** te betalen. Het bedrag is € 23, hetzelfde als vorig jaar.
- Op zaterdag **5 maart** geeft het radioprogramma 'De knetterende letteren' van 14.00-15.00 uur aandacht aan E. du Perron en de pas verschenen biografie, met een forumgesprek tussen Frits Abrahams, Elsbeth Etty, Rob Schouten en Kees Snoek.
- Op donderdagavond **10 maart** interviewt Hans Renders Kees Snoek over Du Perron en de biografie in Athena's Boekhandel, Oude Kijk in 't Jatstraat 42, 9712 EL Groningen. Aanvang 20.30 uur, zie www.athenas.nl.
- Kees Snoek werkt op dit moment aan een **publicatie** over opdrachten van Du Perron in diens boeken, die wellicht op 23 april gepresenteerd kan worden.

Verslag najaarsbijeenkomst 20 november 2004

Negentien personen hebben hagen en windvlagen getrotseerd om in de Rode zaal van het Letterkundig Museum naar voordrachten over E. du Perron te luisteren. Speciale gast was de bekende Indonesische dichter Sitor Situmorang (geb. 1924), die onlangs in Apeldoorn is komen wonen. Hij had bij zich de ter gelegenheid van zijn tachtigste verjaardag verschenen bloemlezing uit zijn poëzie *Lembah kekal / Eeuwige vallei*, samengesteld en vertaald door Kees Snoek (te verkrijgen bij het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde). Een tweede gast was Rachid Hiati, die in Lille is gepromoveerd op een proefschrift over het werk van André Malraux in het licht van Dostoevski en Nietzsche.

Mededelingen

- In september overleed helaas ons lid Hans van Straten, bekend als journalist, dichter en biograaf. Hij schreef *De omgevallen boekenkast*, maakte een interview met Willink over Du Perron en schreef in de *Vlagtwedder Grensbode* 1990 en 1991 over de familie van Du Perron.
- Bericht van verhindering is ontvangen van Kees Rasenberg en de heer R. Wagner.
- Het EDPG nam wegens gebrek aan belangstelling bij literaire genootschappen niet deel aan de BOB-beurs in Leiden op 9 en 10 oktober; wellicht volgend jaar? Wel waren er posters en folders van het EDPG

op de Dag van het Literatuuronderwijs in de Doelen in Rotterdam op 5 november. In het decembernummer van het tijdschrift van de Werkgroep Indisch-Nederlandse letteren komt een berichtje over het EDPG. In de Parelduiker (2004)³ stond een fraaie, gratis advertentie voor het EDPG. De Cahiers zijn weer op Neder-L te vinden.

- Er zijn nu 71 leden. Af en toe worden Cahiers besteld.
- De website dient geactualiseerd te worden. Wel zijn alle foto's van E. van Moerkerken verwijderd om kosten te vermijden.
- Cahier 21 wordt eind december/begin januari verwacht.
- Begin maart is de presentatie van de biografie van Kees Snoek van E. du Perron in Amsterdam, waarna Kees gedurende de Boekenweek lezingen geeft, signeert etc. Exacte datum en nadere berichten volgen nog.
- Kees Snoek werkt aan een boekje over opdrachten van Du Perron in boeken.
- Recent verscheen Eric Terduijn [= Emile van Moerkerken], *Intermezzo*, waarin teksten die hij ca 1942 in het tijdschrift *De Schone Zakdoek* publiceerde. In het verhaal 'Het Schilderij' komt Du Perron voor als 'Van de Stoep'.
- Louis Uding attendeert op de niet onaardige voorstelling 'Braak' door toneelgroep Drang, tot 5 december in het Paradijs in de Koninklijke Schouwburg te Den Haag te zien, met drie figuren: Ter Braak, Du Perron en een Gerda/Ant-achtige vrouwenfiguur.
- Het huidige adres van lid Mels de Jong wordt gezocht.

Maurice Roelants en E. du Perron

Op basis van brieven en archivalia schetst Manu van der Aa een beeld van deze twee schrijvers, die elkaar vanaf 1928 in Brussel ontmoetten in literaire circuits (zoals bij Greshoff en Stols) en waardering voor elkaars werk hadden. Du Perron verzorgde een bloemlezing uit de gedichten van Roelants, *Het verzaken*, die uitkwam bij A.A.M. Stols. Roelants trad in 1932 toe tot de redactie van Forum. Hij deed daar weinig, wat door Du Perron en Ter Braak eerst als groot voordeel gezien werd, maar geleidelijk irritatie gaf. Bij de opheffing van Forum verscheen een stuk van Toussaint van Boelaere in een krant, waarbij de verdenking rees dat Roelants hem 'op katholieke wijze' had ingelicht... Was dat zo? In elk geval groeiden Roelants en Du Perron uit elkaar.

Bijzonder Boekje

Manu vertelt dat hij de vorige dag van een heer uit Edegem, die anoniem wil blijven, een door deze uit het oud papier gered, bijzonder exemplaar heeft ontvangen van Du Perrons 'Het Boozige Boekje'. Dit bij Stols in 1926 uitgegeven bibliofiele werkje - nummer 9 van 50 exemplaren - bevat een opdracht aan Paul van Ostaijen, wat je in zo'n boekje vol bibliotheekstempels in geplastificeerde band bepaald niet zou verwachten. Hoe dit exemplaar ooit in de Openbare Boekerij Elsdonk is gekomen, is een raadsel en ook hoe het daar tot het oud papier veroordeeld raakte. De redder van het boekje herkende de naam Van Ostaijen en zocht via onze website contact met het E. du Perron Genootschap. Hij wil het ons graag schenken. Kees Snoek buigt zich gretig over de geserreerde opdracht 'Aan Paul van Ostaijen als aangekondigd. EduP'. Zo'n boekje dient niet in ons genootschapsarchief begraven te worden, het hoort in een openbare instelling thuis. Kees overhandigt het dan ook aan de Koninklijke Bibliotheek, in de persoon van de aangenaam verraste Reinder Storm, die de redder-schenker hartelijk zal bedanken.

E. du Perron, Lord Byron en Lermontov

Kees Snoek vertelt over de hernieuwde belangstelling voor de persoon van Byron en het Byronisme in de jaren 30 van de 20^e eeuw. Na aanvankelijk zuinige waardering verdiepte Du Perron zich in Byrons werk en maakte een bloemlezing van diens kortere gedichten. Hij was vooral geboeid door de mens Byron, zo blijkt uit twee door Du Perron - nogal vrij - vertaalde gedichten, waar Kees zijn eigen, knappe vertaling van een van de gedichten naast legt. Hierna bespreekt hij Du Perrons waardering voor de gedichten en de roman *Een held van onze tijd* van Mihail Lermontov, waarvan de levensechtheid hem aansprak. Hij las Lermontov in Franse vertaling. In beide schrijvers uit de eerste helft van de negentiende eeuw is het vooral het realisme en de thematiek van de ontgoocheling en het zelfverlies dat Du Perron aantrekt.

Na een vraag over de overeenkomst van Kees' handschrift met dat van Du Perron ('ja, het lijkt er wel een beetje op'), schenkt sommelier Manu rode wijnen en is er tijd om nog wat na te praten, voor de novemberlagen ons weer uiteendrijven. De teksten van de voordrachten zullen in de *Cahiers* verschijnen. CvS

Recente publicaties

- Frank Okker, *Propere lieden contra prolurken: over Willem Walraven en Eddy du Perron*. Oude Tonge, Stichting Huis Clos, 2004. 24 p. (Huis Clos reeks; 23). ISBN 90 76117 11 X. Oplage 350 ex. Dit fraai uitgegeven boekje bevat de herziene tekst van een artikel in De Parelduiker (1996)³ en de voordracht van Okker voor ons genootschap op 16 mei 1998. Het is te bestellen à € 11,50 (incl. verzendkosten) door te bellen met tel. 0187-641 998 en op de voice-mail van Peter Schobben duidelijk naam, adres en eigen tel.nr. in te spreken.

- Katja Vranken, *Helmut Salden, letterontwerper en boekverzorger*. Rotterdam: 010, 2003. 192 p. ISBN 90 6450 435 0 : € 37,50. Over Helmut Salden (1910-1996), ontwerper van o.a. het vignet van onze *Cahiers voor een Lezer*.

Varia

E. du Perronprijs

Aan Kees Beekmans, auteur van de verhalenbundel *Eén hand kan niet klapt* (2004), is op 19 januari 2005 de vijftiende E. du Perronprijs toegekend. Deze prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan mensen of instellingen die zich door een culturele bijdrage verdienstelijk hebben gemaakt voor de bevordering van wederzijds begrip tussen in Nederland wonende bevolkingsgroepen. Beekmans werkt sinds tien jaar als leraar Nederlands op zwarte scholen in Amsterdam. Hij publiceerde zijn ervaringen met buitenlandse kinderen in o.a. De Groene en de NRC. Eerdere winnaars waren o.a. Carl Friedman, Anil Ramdas en Marion Bloem.

Erotische tekeningen

In de jubileumuitgave bij het 50-jarig bestaan van het Letterkundig Museum in Den Haag door Nop Maas, *Werken voor de eeuwigheid: een geschiedenis van het Letterkundig Museum* (2004) staat een erotische tekening van E. du Perron en wordt beschreven hoe dit soort materiaal indertijd slechts met omzichtigheid in de collectie kon worden opgenomen.

Op de Antiquarian Book & Print Fair in maart 2004 werden plakboeken met 209 erotische tekeningen te koop aangeboden voor een bedrag van 14.500 euro. Dit is het erotisch stripverhaal 'Diego en Diana of een liefde zonder weerga', dat Du Perron in 1927 voor Carel Willink maakte. Zie hierover het artikel van Boris Rousseeuw in *Het oog in het zeil* (1984) aug., p.18-19.

Du Perron aan Van Ostaijen

Het is dit jaar vijftig jaar geleden dat de Koninklijke Bibliotheek, met steun van de Vereniging Vrienden der Koninklijke Bibliotheek, een belangrijke collectie publicaties kon aankopen van E. du Perron (1899-1940). Deze van oorsprong Nederlands-Indische schrijver geldt als een van de belangrijkste Nederlandse auteurs van de periode tussen de twee wereldoorlogen. Zijn zeer talrijke *Brieven*, in negen delen gepubliceerd, zijn de levendigst denkbare introductie tot de Nederlandse literatuurgeschiedenis van die periode. De autobiografisch getinte roman *Het land van herkomst* is Du Perrons belangrijkste boek. Het verscheen voor het eerst in 1935 en beleefde in 2004 de zeventiende druk.

De collectie Du Perron-uitgaven die de KB in 1954 verwierf is vooral interessant omdat deze een flink aantal zeer zeldzame en obscure publicaties bevat, die Du Perron in de jaren twintig voor zijn eigen plezier in kleine oplagen liet drukken. De collectie werd destijds aangekocht van uitgever A. A. M. Stols. Het eerste boekje dat Stols drukte voor Du Perron was *Het boozige boekje* uit 1926, in een oplage van vijftig exemplaren, genummerd en in het colofon gesigneerd door Du Perron en Stols.

Van *Het boozige boekje* is onlangs in Vlaanderen een bijzonder exemplaar ontdekt. In een hoeveelheid afgeschreven publicaties van een regionale openbare bibliotheek die klaarstond voor het oud papier, trof een medewerker die het geheel nog eens doorliep het boekje aan. Het is, geheel zoals het in gevallen als deze niet hoort, maar zoals een vlijtige bibliotheekmedewerker het nu eenmaal aanpakt, ontdaan van het oorspronkelijke omslag, voorzien van de nodige etiketten, stempels en met balpen geschreven plaats- en onderwerpsnummers en ten slotte in een blinde en geplastificeerde bibliotheekband gebonden.

Waarom het boekje de aandacht trok was omdat er met de hand iets voorin geschreven stond: "Aan Paul van Ostaijen als aangekondigd EduP." Het is, kortom, van een op zichzelf al zeldzaam boekje een opdrachtsexemplaar, en dan ook nog eens met een opdracht aan de belangrijkste expressionistische dichter van ons taalgebied: Paul van Ostaijen (1896-1928). Het boekje is een tastbaar blijk van de vriendschap tussen Du Perron en Van Ostaijen, die duurde van 1925 tot Van Ostaijens zeer ontijdige overlijden. De invloed die zij op elkaars werk, en meer bepaald op elkaars poëzieopvattingen hebben gehad, is voor hun beider ontwikkeling van groot belang geweest.

De vinder van het boekje trad in contact met het Nederlands-Vlaamse E. du Perron Genootschap (www.edpg.nl). Het EdPG stelt zich ten doel de kennis ten aanzien van E. du Perron, zowel van zijn persoon als van zijn werk te verdiepen en bij te dragen aan de waardering voor zijn blijvende literaire, kunstzinnige en maatschappelijke betekenis. Allereerst werd de vinder het belang van dit *Boozige boekje*

duidelijk gemaakt. Vervolgens werd besloten er via het EDPG een goede bestemming voor te zoeken. Zodoende werd dit bijzondere exemplaar ten geschenke aangeboden aan de Koninklijke Bibliotheek. Vanzelfsprekend werd het daar, ondanks het op het eerste gezicht onbeduidende uiterlijk, in grote erkentelijkheid aanvaard. Het boekje zal worden toegevoegd aan de Du Perron-collectie.
(*Bijdrage van de hand van Reinder Storm, binnenkort in De Parelduiker*)

Van Oorschot ramsj!

Boekhandel Roelants biedt onder dit kopje o.m. de 9 delen dundruk van E. du Perron, *Brieven aan*, van €115,00 voor €57,50. Adres: van Broeckhuijsenstraat 34, Nijmegen centrum, tel. 024-322 17 34, roelants@roelants.com, www.roelants.com.

[Uit de prospectus van Nijgh & Van Ditmar]

Kees Snoek, *E. du Perron. Het leven van een smalle mens*. Amsterdam, Nijgh & Van Ditmar, 2005. 1248 p. ISBN 90 388 6954 1: prijs € 39,90, www.uitgeverijnijghenvanditmar.nl

De definitieve Du Perron-biografie

Op 14 mei 1940, de dag van de Nederlandse capitulatie, stierf een van de belangrijkste literaire auteurs die Nederland gekend heeft: Eddy du Perron. Hij werd 41 jaar.

In *E. du Perron, het leven van een smalle mens*, schetst Kees Snoek een kleurrijk beeld van deze schrijver en zijn omgeving. De lezer wordt meegevoerd van het Indië aan het begin van de twintigste eeuw, waar de invloeden van de moderne tijd binnensijpelen, naar Parijs en Brussel in de roaring twenties. Du Perron raakt bevriend met bohémiens en modernisten, wordt hopeloos verliefd op een Brusselse van Italiaanse afkomst en speelt verstoppertje met zichzelf in talloze literaire maskerades. Hij maakt naam als eigenzinnig criticus en oogst in het verzuilde Nederland de haat van katholieken, protestanten en andere moralisten. Zijn privéleven wordt getekend door de zelfmoord van zijn vader, een veeleisende moeder, de teloorgang van het familiekapitaal en zijn huwelijk met een Waals dienstmeisje dat eindigt in een scheiding.

In 1932 hertrouwt Du Perron en begint aan *Het land van herkomst*, het boek dat Marsman de roman van zijn generatie zou noemen. Na vier ellendige Parijse jaren

waarin Du Perron wordt gekweld door merkwaardige obsessies, keert hij met vrouw en kind terug naar Indië, waar hij zich afkeert van de koloniale samenleving en vriendschap sluit met vooraanstaande Indonesiërs. In 1939 gaat hij voor het eerst van zijn leven in Nederland wonen. Terwijl zijn hartkwaal steeds vaker opspeelt, werkt hij stug door aan zijn romanreeks *De onzekeren*, tot op de dag dat Nederland zich gewonnen geeft.

E. du Perron. Het leven van een smalle mens is het fascinerende verhaal van een bezeten schrijver in een dramatische overgangstijd, en bevat veel onbekend materiaal uit het persoonlijke leven van de auteur. De biografie is rijkelijk geïllustreerd met unieke, nooit eerder gepubliceerde foto's.

Kees Snoek (1952) is buitengewoon hoogleraar Nederlandse letterkunde aan de Sorbonne. Hij schreef zijn proefschrift *De Indische jaren van E. du Perron* en daarnaast vele andere studies, waaronder *Multatuli in Indonesië*.